

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 8694
Tarih: 24.08.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İklim değişikliğine paralel olarak meydana gelen doğal afetlerden dolayı ürünleri zarar gören ve zararını karşılamayacak durumda olan küçük ölçekli çiftçilerin mağduriyetlerinin Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından giderilmesi amacıyla “**Tarım Sigortaları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi**” gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini yapılmasını arz ederim. 24.08.2020

Dr. Rıdvan Turan
Mersin Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Şüphesiz son yıllarda belirginliği artan iklim değişikliğinden en çok etkilenen sektörlerin başında Tarım gelmektedir. Türkiye'nin içinde bulunduğu Akdeniz Havzasında meydana gelecek 2°C'lik sıcaklık artışıyla birlikte, beklenmeyen hava olayları, orman yangınları sayısında artış, kuraklık, gibi iklimsel olaylar doğrudan tarımı etkileyerek tarımsal verimi düşürecektir. Bu verim düşüklüğünün temel nedeni iklim değişikliğini de hızlandıran kapitalist üretim ilişkileridir. Kapitalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu son yüzyılda özellikle doğa sömürüsüne dayalı sermaye birikiminin oluşumu, aslında insanlığın doğanın dengesini değiştirme konusunda etkisini arttırmasına neden olmuştur. Nitekim kapitalizmle birlikte artan nüfus yoğunluğu ve aşırı kentleşmeye paralel olarak fosil yakıt tüketimi ve artan sera gazı emisyonları ve doğanın dengesinin bozulmasında insanlığın rolünü gözler önüne sermektedir.

Intergovernmental Panel on Climate Change (İPCC) 2019 yılında açıkladığı “Arazi Raporu”na göre Dünya'nın iklim dengesini koruyacak 1.5 derece sıcaklığa yaklaştığını ve yerkürenin sanayi öncesi ortalamalara göre 1.5 derece fazla ısınması durumunda geri dönüşü olmayan bir sürece girecektir. Türkiye'nin iklim değişikliğinden en çok etkilenecek Akdeniz bölgesinde yer alması itibariyle iklim değişikliğine bağlı olarak yağış miktarlarında azalma ve aşırı yağış olaylarında artış olmaktadır. 30. 06. 2020 tarihinde Van ilinin Erciş ilçesinde aşırı yağışlardan dolayı meydana gelen selden dolayı yüzlerce hayvanın ölmesi, Türkiye'nin iklim değişikliğinden etkilendiğini açıkça göstermektedir. Van dışında geçtiğimiz haziran ayında İstanbul, İzmir, Bursa'da yaz ayına rağmen aşırı yağışlardan dolayı sel felaketinin olması iklim değişikliğinin boyutlarını göstermektedir. Bunların dışında sıcaklık ortalamalarının artmasıyla birlikte kuraklık, önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin karşı karşıya geleceği önemli bir tehdit olacaktır. 2018 yılında yayımlanan Çölleşme ile Mücadele İlerleme Raporuna göre Türkiye topraklarının %25,5 yüksek, %53,2'si ise orta derecede çölleşme tehlikesi ile karşı karşıyadır.

TBMM BAŞKANLIĞI			
Tali Komisyon	<i>Tarım, Orman ve Köylere</i>		
Esas Komisyon	<i>Plan ve Bütçe</i>		
Tarih :	01 Ekim 2020	Esas No:	<i>2/3083</i>

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Ağustos 2020
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
24 Ağustos 2020
No: <i>701041</i>
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

Günümüzde kişi başına düşen 1.500 metreküp su miktarının 2030 yılında 1.100 metreküpe, 2040 yılında ise 700 metreküpe düşeceği öngörülmektedir. Dolayısıyla iklim değişikliğinden en başta etkileneceklerin başında su kaynakları gelmektedir. Konya'daki Meke gölü yüzlerce yıl geçmişi olmasına rağmen kuruması, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki akarsuların debisinin düşmesi kuraklık tehdidinin ciddi boyutlara ulaştığını göstermektedir.

İklim değişikliğinin etkilerini muazzam biçimde gösterdiği süreçte tarım sektörünün ve tarımın doğrudan veya dolaylı ilişkili olduğu bütün ekonomik, toplumsal alanların hemen hepsinin etkileneceği aşikârdır. Öyle ki tarımın uygarlığın gelişimindeki rolü ne kadar önemli ise aynı şekilde uygarlığı devamı içinde tarımın hayati önemde olduğu bilinen bir gerçektir. Tarım olmadan insanın yaşamını sürdürmesi ne kadar imkânsız ise toprak, su ve hava olmadan da tarım faaliyetleri yapmak da o kadar imkânsızdır. Dolayısıyla tarım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için topraktan suya kadar, üretim imkanların oluşturulması gerekir. İklim değişikliğinin tarımsal üretimi önemli oranda etkileyeceği dikkate alındığında genel olarak iklim değişikliğine yönelik kapsamlı politikalar oluşturulması, özel olarak da iklim değişikliğinin tarımsal üretimi olumsuz etkilemesini engellemek adına politikalar geliştirilmelidir. Aksi halde insan yaşamını sürdürmesinin vazgeçilmez unsuru olan gıdaları üretememe durumuyla karşı karşıya kalabiliriz.

İklim değişikliğine karşı tarımsal üretimin devamlılığı için çiftçilerin desteklenmesi ve üretimi teşvik eden politikalar hayata geçirilmelidir. Mevcut neoliberal tarımsal üretimin sürdürülebilir tarafı olmadığı gibi geleceği de yoktur. Çünkü iklim değişikliğinin hızlı biçimde yaşamı etkilemesinin en önemli faktörü kar elde etmekten başka bir amacı olmayan kapitalist üretim ilişkileridir. Kapitalist üretim ilişkilerinin sonuncu aşaması olan neoliberal tarımsal üretimde kazanan her zaman sermaye kaybeden ise sermayenin tahakkümü altında yaşamaya çalışan emekçi çiftçiler olarak görülmektedir. Sermayenin tarımda egemen olmasıyla birlikte çiftçiler büyük şirketler için çalışan personel durumuna düşmüştür. Öyle ki endüstriyel monokültür tarımda girdiler emekten daha önemli bir kalem haline gelerek büyük şirketlerin daha fazla kar elde etmesini sağlamıştır. Ancak sermaye birikiminin yoğunlaşması karşısında çiftçiler borçlanmış, topraktan ormana, akarsulardan denizlere kadar doğal yaşam sermaye tarafından acımasız biçimde sömürülmüştür. Kapitalist endüstriyel tarımda sermayenin daha fazla kar elde etmesi, sadece çiftçiler açısından değil bir bütün olarak doğanın sömürülmesine yol açmıştır. Dolayısıyla kapitalist endüstriyel tarımda sermaye birikimi sadece çiftçilerin emekleri değil aynı zamanda doğanın tahribatı üzerine gelişim göstermektedir. Başka bir ifadeyle sermayenin acımasız doğa sömürüsü, günümüzde insanlığın iklim krizi ile karşı karşıya gelmesine neden olmuştur.

İklim değişikliğinin tarımdaki yaratacağı tahribat ile gelecek kuşakların yaşamlarını olumsuz etkilemesinin önüne geçmek için tarihi bir sorumluluğumuzun olduğu bilinciyle tarımda artık iflasını ilan etmiş kapitalist endüstriyel üretimden vazgeçerek ekolojii dikkate alan bir yaklaşımla kapsamlı politikaları bir an önce uygulamaya başlamak zorundayız. Çünkü insan yaşamının vazgeçilmez unsuru olan ekolojik denge sermayenin kar hırsına bırakılmayacak derecede hayati bir öneme sahiptir. İklim değişikliğinin tarımdaki olumsuz etkisini azaltmak için uygulanacak politikaların karşılığını bulması açısından sağlam temellere oturması gerekir. Öncelikli olarak iklim değişikliğinin tarım aleyhine karşı etkisini gösterdiği aşırı yağışlar ve kuraklık sonucunda çiftçilerin mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunun kapsamının genişletilmesiyle başlamak yerinde olacaktır. Sonrasında ise kapitalist endüstriyel tarımın dışında kalan ve dolayısıyla kapitalizmin tarım alanında en çok

mağdur ettiği küçük ölçekli çiftçiliğin iklim değişikliği karşısında üretime devam edebilmesi açısından devlet tarafından güvenceye alınması için 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu'nun kapsamına alınması gerekmektedir.

Küçük ölçekli çiftçiliği, 50 dekar sulu toprağı sahip ve geçimini bu toprağına bağılı tarımsal üretimden sağılayan, yerel tohum, kimyasal olmayan gübreler (hayvan dışkısı, kompost, münavebede baklagill uygulaması gibi) kullanan, üretim birimidir. Hayvancılıkta ise küçük ölçekli üreticiler 250 kadar küçükbaş ve 75 kadar büyük baş hayvan ile geçimini sağılayan üreticiler olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımdan hareketle küçük ölçekli çiftçilik, tarımda egemen olan kapitalist endüstriyel tarımın kâr marjını arttırma hedefinin aksine, tamamen geçimini sağılama odaklıdır. Öyle ki Türkiye'de milyonlarca insan doğrudan ya da dolaylı olarak küçük ölçekli çiftçilikten geçimini sağılamaktadır. Küçük ölçekli çiftçilikte üretim biçimi geçimini sağılamaya yönelik olduğı için birim alandan daha fazla ürün elde etmek amacıyla kimyasal ilaç ve gübre kullanmazlar. Dolayısıyla kapitalist endüstriyel tarımın doğa sömürüsünün aksine küçük ölçekli çiftçiliğin kahr ekseriyeti ekolojik tarımın temsilcileridir.

Kapitalizmin egemen olduğı dünyada doğa ve insan sömürüsüne dayalı üretim biçimi bugün artık geçerliliğini yitirmiştir. Çünkü kapitalist endüstriyel tarım, toprağın, suyun ve havanın kirlenmesine neden olmaz aynı zamanda bir bütün olarak iklim değişikliğinin nedeni olarak insanlığın karşısında büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Kapitalist endüstriyel tarımla iklim değişikliğine karşı mücadele etmenin imkanları yoktur, aksine iklim krizini daha da derinleştiren bir üretim biçimi olduğunu kabul etmek gerekir. Dolayısıyla tarım politikalarımızda yönümüzü küçük ölçekli çiftçiliğe çevirmek zorundayız. Küçük ölçekli çiftçiliğin ortadan kalkması hem milyonlarca insanın işsiz olarak kentlere göç etmesine hem de geleneksel bilgiye dayalı tarımın ortadan kalmasına neden olacaktır. Küçük ölçekli çiftçiliğin iklim değişikliğinden etkilenecek kesimlerin başında gelmesinden dolayı küçük ölçekli çiftçiliğin iklim değişikliğine paralel olarak meydana gelebilecek doğa olaylarından olumsuz etkilenmesi durumunda mağduriyetlerinin giderilmesi bir zorunluluktur. Bu nedenle 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunun küçük ölçekli çiftçiliğin devam etmesi için kapsamının küçük ölçekli çiftçiliğı içeren şekilde sigorta ücretlerinin devlet tarafından karşılanması biçiminde genişletilmesi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununa küçük ölçekli çiftçilerin dahil amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Bu madde ile 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununda sigorta primini ödeyemediğı için her türlü aşırı yağış ve kuraklık vb. iklim değişikliğine paralel olarak ürünleri ve hayvanları zarar gören küçük ölçekli çiftçilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanarak üretime devam etmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Bu madde ile 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanununda küçük ölçekli üreticilerin sigorta işlerini yürütmek ve kurulda temsili Çiftçi-Sen tarafından sağılanmak amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Bu madde ile küçük ölçekli çiftçilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanması hususunda devlet prim desteğini belirlemek, sorunları tespit etmek ve çözüm önerilerini oluşturmak amaçlanmaktadır.

MADDE 5- Bu madde ile 5363 sayılı Tarım sigortaları kanunundaki havuzun gelirlerine küçük ölçekli çiftçilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanması eklenerek mağduriyetlerinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 6- Bu madde ile küçük ölçekli üreticilerinin sayılarının ne kadar olduğu, küçük ölçekli üreticilerinin zararlarının tespit etmek ve bu konuda yapılacak bütün çalışmaların havuzun giderleri arasında hesaplamak amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Bu madde ile küçük ölçekli üreticilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanması hususunda Tarım ve Orman Bakanlığının bütçe oluşturması için görev ve yetkili olması amaçlanmaktadır.

MADDE 8- Bu madde ile küçük ölçekli üreticilerin sigorta primini ödeyemeyecek durumda olmasından dolayı tarım sigorta primlerinin devlet tarafından ödenmesi amaçlanmaktadır.

TARIM SİGORTALARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 3. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

- (i) Küçük ölçekli çiftçilik: 50 dekar sulu toprağı sahip ve geçimini bu toprağına bağı tarımsal üretimden sağılayan, yerel tohum, kimyasal olmayan gübreler (hayvan dışkısı, kompost, münavebede baklagil uygulaması gibi) kullanan ve hayvancılıkta 250 kadar küçükbaş ve 75 kadar büyük baş hayvan ile geçimini sağılayan üreticileri ifade eder.

MADDE 2- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 4. Maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

Küçük ölçekli çiftçilerin sigorta primleri devlet tarafından karşılanmak üzere üretimde kapsama alınan risklerde havuz sigorta yapmaya yetkilidir.

MADDE 3- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 5. Maddesinin birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kurul; Bakanlık ve Müsteşarlıktan ikişer, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğı, Türkiye Ziraat Odaları Birliğı, Çiftçi-Sen ve Şirketten birer üye olmak üzere toplam sekiz üyeden oluşur.”

MADDE 4- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 6. Maddesinin b) fırcası aşağıdaki bent eklenmiştir. Bu kanun kapsamında küçük ölçekli çiftçilerin sigortalarının devlet tarafından karşılanması için devlet prim desteği dışında ürün, risk ve bölge bazında sigorta primlerinin belirlemek için çalışmalar yapmak ve bakanlığa sunmak.

MADDE 5- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 7. Maddesine aşağıdaki fırka eklenmiştir.

(g) Küçük ölçekli çiftçilerin sigortasının karşılanmak üzere devlet tarafından sağlanan prim desteği

MADDE 6- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 8. Maddesine aşağıdaki fırka eklenmiştir.

(i) Küçük ölçekli çiftçiler hakkında yapılacak çalışmaların bedeli

MADDE 7- 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 10. Maddesine aşağıdaki fırka eklenmiştir.

(e) Küçük ölçekli çiftçilerin sigorta primlerinin devlet tarafından karşılanması için bütçe oluşturmak.

MADDE 8 - 14/06/2005 tarihli ve 5363 sayılı Kanunun 17. Maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

Bu kanun kapsamında küçük ölçekli çiftçilerin üretime devam etmesi için sigorta primleri devlet tarafından ödenir.

MADDE 9- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.